

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

25. lipnja 2020.*

„Žalba – Javna služba – Europski parlament – Ugovorno osoblje – Članci 12.a i 24. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije – Uznemirivanje – Zahtjev za pomoć – Pravo na saslušanje – Odluka o odbijanju zahtjeva za pomoć – Članak 41. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Opseg sudskog nadzora”

U predmetu C-570/18 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 10. rujna 2018.,

HF, koju zastupa A. Tymen, *avocate*,

žaliteljica,

a druga stranka postupka je:

Europski parlament, koji zastupaju E. Taneva i T. Lazian, u svojstvu agenata,

tuženik u prvom stupnju,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Arabadžiev, predsjednik vijeća, T. von Danwitz i A. Kumin (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 13. studenoga 2019.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 29. siječnja 2020.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Žaliteljica svojom žalbom zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 29. lipnja 2018., HF/Parlament (T-218/17, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2018:393), kojom je odbijena njezina tužba za, s jedne strane, poništenje odluke Europskog parlamenta od 3. lipnja 2016., kojom je

* Jezik postupka: francuski

tijelo te institucije nadležno za sklapanje ugovora o radu odbilo njezin zahtjev za pomoć od 11. prosinca 2014. i, s druge strane, naknadu štete koju je navodno pretrpjela zbog nezakonitosti koje je to tijelo počinilo pri ispitivanju navedenog zahtjeva za pomoć.

- 2 Parlament svojom protužalbom zahtijeva od Suda da ukine pobijanu presudu zbog pogrešaka koje je Opći sud počinio u točkama 80., 81. i 123. te presude, da odbije tužbu u prvostupanjskom postupku i da žaliteljici naloži snošenje troškova.

Pravni okvir

- 3 Članak 12.a Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije u verziji primjenjivoj na spor (u daljnjem tekstu: Pravilnik o osoblju) određuje:

„1. Dužnosnici se suzdržavaju od svih oblika uznemirivanja ili spolnog uznemirivanja.

[...]

3. ‚Uznemirivanje‘ znači svako neprimjereno postupanje koje traje tijekom određenog razdoblja, ponavlja se ili je sustavno te se izražava fizičkim ponašanjem, usmenim ili pisanim izjavama, gestama ili drugim namjernim djelovanjem koje može štetiti osobnosti, dostojanstvu, ili fizičkom ili psihičkom integritetu osobe.

- 4 Člankom 24. tog pravilnika određuje se sljedeće:

„Unija pomaže svakom dužnosniku, posebno u postupcima protiv počinitelja prijetnji, uvreda, klevete i širenja klevete te svih vrsta napada usmjerenih na osobu ili imovinu dužnosnika ili člana njegove obitelji zbog njegova položaja ili poslova.

U tim slučajevima Unija solidarno nadoknađuje dužnosniku štetu koju dužnosnik nije uzrokovao namjerno ili teškom nepažnjom i koju ne može nadoknaditi od počinitelja.”

- 5 Sukladno članku 90. navedenog pravilnika:

„1. Svaka osoba na koju se primjenjuje ovaj Pravilnik o osoblju može tijelu za imenovanje podnijeti zahtjev za donošenje odluke koja se na nju odnosi. Direktor o svojoj obrazloženoj odluci obavješćuje dotičnu osobu u roku od četiri mjeseca od datuma podnošenja zahtjeva. Izostanak odgovora na taj zahtjev u navedenom roku smatra se implicitnom odlukom kojom se zahtjev odbija, protiv koje se može podnijeti pritužba u skladu sa stavkom 2.

2. Svaka osoba na koju se primjenjuje ovaj Pravilnik o osoblju može tijelu za imenovanje podnijeti žalbu protiv akta kojim je oštećena ako je navedeno tijelo donijelo odluku ili nije poduzelo mjeru propisanu Pravilnikom o osoblju. Žalba se mora podnijeti u roku od tri mjeseca [...]

[...]

Tijelo je o svojoj obrazloženoj odluci dužno obavijestiti dotičnu osobu u roku od četiri mjeseca od datuma podnošenja žalbe. Izostanak odgovora na žalbu u tom roku smatra se implicitnom odlukom kojom se žalba odbija, protiv koje se može podnijeti pravni lijek u skladu s člankom 91.”

Okolnosti spora

- 6 Okolnosti spora iznesene su u točkama 1. do 33. pobijane presude i mogu se sažeti kako slijedi.

- 7 Žaliteljica, HF, bila je između 2005. i 2015. zaposlena u Audiovizualnom odjelu Glavne uprave za komunikaciju Europskog parlamenta u različitim pravnim statusima, odnosno kao članica osoblja za pomoćne poslove, potom kao članica ugovornog osoblja te konačno kao članica privremenog osoblja.
- 8 Dopisom od 11. prosinca 2014., upućenim glavnom tajniku Parlamenta (u daljnjem tekstu: glavni tajnik) i, u kopiji, predsjedniku Savjetodavnog odbora nadležnog za prijave zbog uznemirivanja i njegovo sprječavanje na radnom mjestu (u daljnjem tekstu: Savjetodavni odbor) te predsjedniku Parlamenta i glavnom direktoru Glavne uprave za osoblje Glavnog tajništva Parlamenta, žaliteljica je, na temelju članka 90. stavka 1. Pravilnika o osoblju, podnijela zahtjev za pomoć u smislu članka 24. Pravilnika o osoblju (u daljnjem tekstu: zahtjev za pomoć). Konkretno, tražila je donošenje hitnih mjera kako bi je se odmah zaštitilo od navodnog uznemirivatelja i da tijelo nadležno za sklapanje ugovora o radu Parlamenta (u daljnjem tekstu: tijelo nadležno za sklapanje ugovora) otvori upravnu istragu radi utvrđivanja činjenica.
- 9 U prilog svojem zahtjevu žaliteljica je tvrdila da je žrtva uznemirivanja, u smislu članka 12.a Pravilnika o osoblju, koje je počinio načelnik Audiovizualnog odjela (u daljnjem tekstu: načelnik odjela). To se uznemirivanje odražavalo u njegovu postupanju te usmenim i pisanim izjavama, osobito na sastancima službe.
- 10 Dopisom od 4. veljače 2015. glavni direktor za osoblje obavijestio je žaliteljicu da je u njezinu korist donesena mjera njezina premještaja u Odjel za program posjetitelja radi njezina udaljavanja od načelnika odjela.
- 11 Dopisom od 8. prosinca 2015. glavni je direktor za osoblje obavijestio žaliteljicu da zahtjev za pomoć namjerava proglasiti neosnovanim, osobito nakon što je Savjetodavni odbor saslušao načelnika Audiovizualnog odjela te četrnaest drugih dužnosnika i službenika tog odjela.
- 12 Dopisom od 17. prosinca 2015. žaliteljica je zahtijevala da joj se dostavi izvješće, kako je smatrala „o istrazi”, koje je izradio Savjetodavni odbor. Taj je zahtjev ponovila u dopisu od 5. veljače 2016.
- 13 Dopisom od 9. veljače 2016. glavni direktor za osoblje dodijelio je žaliteljici rok do 1. travnja 2016. da podnese svoja pisana očitovanja o njegovoj namjeri da odbije zahtjev za pomoć. Osim toga, priopćio joj je da mu je Savjetodavni odbor uputio samo mišljenje u kojem je zaključeno da nije bilo uznemirivanja. U tom pogledu nije bilo neuobičajeno to što mu Savjetodavni odbor nije dostavio izvješće, kakvo predviđa članak 14. Internih pravila o uznemirivanju, jer takvo izvješće Savjetodavni odbor sastavlja samo kada utvrdi postojanje uznemirivanja.
- 14 Žaliteljica je 1. travnja 2016. podnijela pisana očitovanja u kojima je, osim ponavljanja tvrdnje da ponašanje načelnika Audiovizualnog odjela prema njoj predstavlja „uznemirivanje” u smislu članka 12.a Pravilnika o osoblju, osobito osporavala tvrdnju glavnog direktora za osoblje, prema kojoj Savjetodavni odbor nije izradio izvješće, u smislu članka 14. Internih pravila o uznemirivanju, nego samo donio mišljenje. U tom je pogledu tvrdila da je glavni direktor za osoblje, time što je odbio dostaviti joj cjelokupne zaključke Savjetodavnog odbora, povrijedio njezina prava obrane te je očitovanja koja je podnijela lišio svakog korisnog učinka.
- 15 Odlukom od 3. lipnja 2016. glavni direktor za osoblje, djelujući u svojstvu tijela nadležnog za sklapanje ugovora, odbio je zahtjev za pomoć (u daljnjem tekstu: sporna odluka). U toj je odluci, među ostalim, napomenuo da je žaliteljica bila potpuno i detaljno obaviještena o razlozima zbog kojih je namjeravao 8. prosinca 2015. odbiti zahtjev za pomoć. Usto, prema mišljenju tog direktora, žaliteljica nije imala nikakvo subjektivno pravo na to da joj se dostavi izvješće o istrazi, mišljenje ili zapisnici o saslušanju svjedoka koje je sastavio Savjetodavni odbor. S druge strane, glavni je direktor ostao pri analizi koju je iznio u dopisu od 8. prosinca 2015. te je stoga odlučio da neće priznati da je situacija, koju je žaliteljica opisala, obuhvaćena pojmom „uznemirivanja” u smislu članka 12.a Pravilnika o osoblju.

- 16 Žaliteljica je 6. rujna 2016., na temelju članka 90. stavka 2. Pravilnika o osoblju, podnijela žalbu protiv sporne odluke. U prilog toj žalbi navela je povredu prava obrane, članka 41. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), prava na saslušanje i načela kontradiktornosti, kao i nepravilnosti u postupku pred Savjetodavnim odborom, očite pogreške u ocjeni, povredu članaka 12.a i 24. Pravilnika o osoblju te povredu obveze pružanja pomoći i dužnosti brižnog postupanja.
- 17 Odlukom od 4. siječnja 2017. glavni tajnik, u svojstvu tijela nadležnog za sklapanje ugovora, odbio je navedenu žalbu.
- 18 Što se tiče žaliteljčina prigovora o tome da joj tijelo nadležno za sklapanje ugovora nije dostavilo izvješće koje je sastavio Savjetodavni odbor i zapisnike o saslušanju svjedoka, glavni savjetnik među ostalim je smatrao da, s obzirom na sudsku praksu koja proizlazi iz presuda od 11. srpnja 2013., Tzirani/Komisija (F-46/11, EU:F:2013:115) i od 23. rujna 2015., Cerafogli/ESB (T-114/13 P, EU:T:2015:678), tijelo nadležno za sklapanje ugovora nema obvezu proslijediti te dokumente žaliteljici, osobito jer unutar Parlamenta Savjetodavni odbor mora djelovati u najvećoj povjerljivosti i jer je njegov rad tajan. Doista, kako bi se svim intervenijentima osigurala sloboda govora, osobito svjedocima, tijelo nadležno za sklapanje ugovora nije moglo žaliteljici proslijediti te dokumente.
- 19 Kada je u ovom slučaju riječ o postojanju „uznemirivanja”, u smislu članka 12.a stavka 3. Pravilnika o osoblju, glavni je tajnik smatrao da se „ne čini da činjenice koje navodi [žaliteljica], razmotrene zajedno, predstavljaju neprimjereno ponašanje načelnika odjela prema podređenom”.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 20 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 12. travnja 2017. žaliteljica je podnijela tužbu za, s jedne strane, poništenje odluke Parlamenta od 3. lipnja 2016. kojom je tijelo nadležno za sklapanje ugovora odbilo zahtjev za pomoć od 11. prosinca 2014. i, s druge strane, naknadu štete koju je navodno pretrpjela zbog nezakonitosti koje je to tijelo počinilo pri ispitivanju tog zahtjeva.
- 21 U prilog svojem zahtjevu za poništenje žaliteljica je istaknula tri tužbena razloga koji su se temeljili, prvi, na povredi prava obrane, članka 41. Povelje, prava na saslušanje i načela kontradiktornosti, drugi, na postupovnim pogreškama, odnosno, konkretnije, na tome da je postupak pred Savjetodavnim odborom bio nepravilan i pristran te, treći, na očitim pogreškama u ocjeni, povredi obveze pružanja pomoći i dužnosti brižnog postupanja, kao i povredi članaka 12.a i 24. Pravilnika o osoblju.
- 22 U prilog svojem zahtjevu za naknadu štete žaliteljica tvrdi da je pretrpjela neimovinsku štetu zbog nezakonitosti koje je tijelo nadležno za sklapanje ugovora počinilo pri ispitivanju zahtjeva za pomoć. Zbog tih razloga zahtijeva da joj se za naknadu štete isplati iznos od 70 000 eura. Osim toga, žaliteljica zahtijeva dodatan iznos od 20 000 eura za naknadu neimovinske štete koja je prouzročena nepravilnostima u istražnom postupku, točnije, u pogledu rada Savjetodavnog odbora. Tako je žaliteljica smatrala da je tijelo nadležno za sklapanje ugovora, među ostalim, povrijedilo načelo razumnog roka pri ispitivanju njezina zahtjeva za pomoć.
- 23 Pobijanom presudom Opći sud odbio je tužbu u cijelosti kao neosnovanu.

Zahtjevi stranaka

Žalbeni zahtjevi

- 24 Svojom žalbom žaliteljica od Suda zahtijeva da:
- ukine pobijanu presudu i, slijedom toga,

- usvoji žaliteljičine zahtjeve istaknute u prvostupanjskom postupku;
- poništi spornu odluku;
- naloži Parlamentu da joj nadoknadi neimovinsku štetu koja je *ex aequo et bono* procijenjena na iznos od 90 000 eura, i
- naloži Parlamentu snošenje svih troškova u oba stupnja.

25 Parlament od Suda zahtijeva da:

- proglasi žalbu neosnovanom i
- žaliteljici naloži snošenje troškova.

Protužalbeni zahtjevi

26 Parlament svojom protužalbom od Suda zahtijeva da:

- ukine pobijanu presudu;
- odluči o meritumu tako da odbije tužbu, i
- žaliteljici naloži snošenje troškova.

27 Žaliteljica od Suda zahtijeva da:

- potvrdi pobijanu presudu u dijelu koji se odnosi na načela utvrđena u točkama 80., 81. i 123. te presude;
- ukine pobijanu presudu u dijelu u kojem su odbijeni žaliteljičini zahtjevi i, prema tome,
- usvoji žaliteljičine zahtjeve istaknute u prvostupanjskom postupku;
- poništi spornu odluku;
- naloži Parlamentu da joj nadoknadi neimovinsku štetu koja je *ex aequo et bono* procijenjena na iznos od 90 000 eura i
- naloži Parlamentu snošenje svih troškova u oba stupnja.

O protužalbi

Argumentacija stranaka

- 28 U prilog svojoj protužalbi Parlament ističe dva razloga koji se temelje, prvi, na pogrešci Općeg suda koja se tiče prava, jer je u točki 81. pobijane presude presudio da je ta institucija trebala dostaviti osobi HF mišljenje Savjetodavnog odbora, i drugi, na pogrešci koja se tiče prava u točki 123. pobijane presude, jer se Opći sud nije ograničio samo na ispitivanje očite pogreške u ocjeni.
- 29 Žaliteljica te argumente osporava.

Ocjena Suda

- 30 Na početku valja podsjetiti da je na Sudu da po službenoj dužnosti ispita svako pitanje koje se odnosi na dopuštenost žalbe ili žalbenih razloga (vidjeti u tom smislu presudu od 28. veljače 2008., Neirinck/Komisija, C-17/07 P, EU:C:2008:134, t. 38. i navedenu sudsku praksu).
- 31 U tom pogledu valja istaknuti da, s jedne strane, na temelju članka 56. prvog i drugog stavka Statuta Suda Europske unije, protiv konačnih odluka Općeg suda žalbu Sudu Europske unije može podnijeti bilo koja stranka koja nije uspjela sa svojim zahtjevom u cijelosti ili djelomično.
- 32 S druge strane, članak 178. stavak 1. Poslovnika Suda nalaže da se protužalbenim razlozima zahtijeva potpuno ili djelomično ukidanje odluke Općeg suda.
- 33 U ovom slučaju, kao što je to nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točki 37. svojeg mišljenja, s obzirom na to da je Opći sud odbio žaliteljčinu tužbu, pa stoga i njezin zahtjev za poništenje pobijane odluke, ne može se smatrati da Parlament nije uspio u svojim zahtjevima.
- 34 Budući da se dvama protužalbenim razlozima zapravo želi postići zamjena obrazloženja koje se odnosi na analizu Općeg suda iz točaka 80., 81. i 123. pobijane presude, ti se razlozi ne mogu prihvatiti (vidjeti, u tom smislu, presudu od 27. ožujka 2019., Canadian Solar Emea i dr./Vijeće, C-236/17 P, EU:C:2019:258, t. 75. i navedenu sudsku praksu).
- 35 Iz toga proizlazi da oba protužalbena razloga treba odbaciti kao nedopuštene.
- 36 Kada je riječ o zahtjevu Parlamenta koji se odnosi na snošenje troškova, dovoljno je podsjetiti da, na temelju članka 58. Statuta Suda Europske unije, žalba samo protiv odluke o naknadi troškova ili o njihovoj visini nije dopuštena. S obzirom na to da su oba protužalbena razloga nedopuštena, taj se zahtjev Parlamenta ne može prihvatiti.
- 37 S obzirom na prethodna razmatranja, protužalbu treba odbiti u cijelosti.

O žalbi

- 38 Žaliteljica u prilog svojoj žalbi ističe tri žalbena razloga. Prvi se temelji na povredi prava na saslušanje, predviđenog u članku 41. stavku 2. točki (a) Povelje. Drugi se temelji na povredi članka 41. stavka 1. Povelje i obveze obrazlaganja koju ima Opći sud, kao i iskrivljavanju sadržaja spisa i njezinih argumenata. Treći se temelji na povredi članka 31. stavka 1. Povelje, članka 12.a stavaka 1. i 3. Pravilnika o osoblju, kao i članka 24. tog pravilnika.

Argumentacija stranaka

- 39 Žaliteljica smatra da je Opći sud, kao prvo, povrijedio članak 12.a stavke 1. i 3. Pravilnika o osoblju, kao i članak 24. tog pravilnika, jer je u točkama 84. i 85. pobijane presude vodio računa samo o jednom od ciljeva ispitivanja zahtjeva za pomoć, odnosno onomu koji se sastoji od pridonosa spokojnosti u službi, a da nije vodio računa o drugom od tih ciljeva, koji je međutim naveden u točki 83. te presude, odnosno o učinkovitoj provedbi zabrane svakog oblika uznemiravanja.
- 40 Kao drugo, obrazloženje pobijane presude je nedostavno i proturječno jer je Opći sud smatrao da zapisnici o saslušanju svjedoka nisu morali biti dostavljeni žaliteljici radi zaštite anonimnosti tih svjedoka. Naime, iako je Opći sud u točki 80. pobijane presude precizirao da mišljenje Savjetodavnog odbora može biti u verziji koja nije označena oznakom tajnosti i kojom se poštuje anonimnost svjedoka, Opći sud nije to pitanje razmotrio u odnosu na zapisnike o saslušanju. Opći je sud stoga bez

objašnjenja propustio iste kriterije primijeniti na pitanje povjerljivosti dviju predmetnih isprava. Opći je sud također sam sebi proturječio jer nije vodio računa o mogućoj anonimizaciji zapisnika o saslušanju svjedoka, iako se isti cilj jamčenja anonimnosti svjedoka primjenjuje kako na dostavu izvješća Savjetodavnog odbora tako i na zapisnike o saslušanju.

- 41 Žaliteljica smatra da je Opći sud, s obzirom na to da su ga nezakonitosti koje je utvrdio u točkama 83. do 85. pobijane presude navele da presudi da zapisnici o saslušanju svjedoka nisu morali biti dostavljeni žaliteljici prije nego što ona podnese svoja očitovanja, povrijedio članak 41. stavak 2. točku (a) Povelje, kao i žaliteljičino pravo na saslušanje.
- 42 Kao treće, žaliteljica u biti tvrdi da je Opći sud u točki 89. pobijane presude prešutno, ali nužno, priznao da njezino pravo na saslušanje nije bilo osigurano jer je utvrdio da je tijelo nadležno za sklapanje ugovora, u svrhu donošenja odluke o zahtjevu za pomoć, trebalo zapisnike o saslušanju svjedoka kako bi upotpunilo sažeto mišljenje Savjetodavnog odbora.
- 43 Kao četvrto, žaliteljica u biti smatra da je Opći sud presudio da nije došlo do povrede prava na saslušanje, iako je u točki 90. pobijane presude priznao da je žaliteljica tijekom raspravne faze iznijela nove argumente koji se temelje na zapisnicima o saslušanju svjedoka, koji su mogli dovesti do drukčijeg ishoda o pitanju zahtjeva za pomoć. Žaliteljica smatra da se ta ocjena Općeg suda zasniva na pogrešnoj pretpostavci prema kojoj joj zapisnici o saslušanju svjedoka nisu morali biti dostavljeni.
- 44 Parlament je u svom odgovoru u biti smatrao da prvi žalbeni razlog treba biti odbijen kao neosnovan.
- 45 Parlament, kao prvo, tvrdi da je povjerljivost, u smislu članka 41. stavka 2. točke (b) Povelje, legitimno ograničenje prava na saslušanje.
- 46 U tom je pogledu Parlament objasnio da je nužno jamčiti povjerljivost iskaza svjedoka u upravnim istragama, ne samo u odnosu na navodnog počinitelja uznemirivanja, nego i u odnosu na žaliteljicu, kako bi se svjedocima osigurala sloboda govora. Naime, s jedne strane, eventualno ukidanje povjerljivosti, osobito tijekom sudskog postupka, može onemogućiti provođenje nepristranih i objektivnih istraga uz neograničen doprinos osoba koje su pozvane da se dobrovoljno odazovu pozivima na saslušanje u svojstvu svjedoka. S druge strane, povjerljivost jamči tim svjedocima da se neće morati suočiti ni s osvetom ni s pritiscima od strane uključenih osoba.
- 47 Parlament dodaje da, u skladu s njegovim internim pravilima u tom području, predsjednik Savjetodavnog odbora jamči svjedocima da će njihovi iskazi ostati povjerljivi.
- 48 Kao drugo, Parlament ističe da je cilj pridonošenja spokojnosti u službi komplementaran cilju prestanka uznemirivanja i da je od tog cilja nerazdruživ. Stoga bi ukidanje povjerljivosti potencijalno moglo dovesti do sukoba u službi, oživljavajući eventualni animozitet u okviru te službe. Prema tome, žaliteljica ne može tvrditi da Opći sud nije uzeo u obzir drugi od tih ciljeva.
- 49 Kao treće, Parlament naglašava da anonimizacija saslušanja, odnosno brisanje imena svjedoka, nije dovoljna da bi se osiguralo da nije moguća identifikacija osobe koja svjedoči s obzirom na to da se svjedoka također može identificirati na temelju preklapanja informacija, a osobito na temelju samih činjenica koje iskazuje.
- 50 Kao četvrto, Parlament tvrdi da je žaliteljici 1. travnja 2016. omogućeno da u cijelosti ostvari svoje pravo na saslušanje, u smislu članka 41. Povelje, jer je tog dana primila obavijest o razlozima na kojima je uprava utemeljila svoju namjeru da odbije njezin zahtjev za pomoć. U tom kontekstu Parlament podsjeća da, prema mišljenju suda Unije, u području pomoći zbog uznemirivanja podnositelj zahtjeva za pomoć ne uživa tako široku pravnu zaštitu poput one koja se pruža u okviru prava obrane, ali ima, radi poštovanja prava na dobru upravu, pravo na saslušanje, u skladu s člankom 41. stavkom 2. točkom (a) Povelje.

- 51 Prema tome, ispravno tumačenje članka 41. Povelje podrazumijeva da žaliteljica nema pravo da joj se dostave svi dokumenti nastali u okviru postupka povodom njezina zahtjeva za pomoć, već samo razlozi na kojima je uprava utemeljila svoju namjeru da odbije taj zahtjev. Iz toga slijedi da žaliteljica ne može imati pristup zapisnicima o saslušanju svjedoka na temelju njezina prava na saslušanje.
- 52 Kao peto, što se tiče žaliteljičinog prigovora koji se odnosi na točku 90. pobijane presude, Parlament ocjenjuje da je on bespredmetan jer žaliteljica u svakom slučaju ne može imati pristup iskazima svjedoka koji su po prirodi stvari povjerljivi. Čak i pod pretpostavkom da žaliteljica ima takvo pravo, Parlament smatra da ona nije podnijela nijedan novi argument koji je mogao imati utjecaja na odluku glavnog direktora za osoblje od 3. lipnja 2016. kojom je odbijen zahtjev za pomoć.

Ocjena Suda

- 53 Svojim prvim žalbenim razlogom žaliteljica prigovara da je Opći sud u biti počinio povredu prava na saslušanje, kako ga jamči članak 41. stavak 2. točka (a) Povelje, jer je smatrao da činjenica da joj je odbio pristup zapisnicima o saslušanju svjedoka koje je sačinio Savjetodavni odbor prije donošenja sporne odluke nije bila protivna toj odredbi.
- 54 Kao prvo, valja istaknuti da je tijelo nadležno za sklapanje ugovora doduše saslušalo žaliteljicu na osnovi dopisa od 8. prosinca 2015. u kojem su navedeni razlozi zbog kojih je glavni direktor za osoblje predvidio odbacivanje zahtjeva za pomoć. Žaliteljica, međutim, nije raspolagala ni s mišljenjem Savjetodavnog odbora ni sa zapisnicima o saslušanju koje je proveo taj odbor kako bi iznijela svoja očitovanja o razlozima za odbijanje zahtjeva za pomoć, koje je u tom dopisu navelo tijelo nadležno za sklapanje ugovora.
- 55 Kao drugo, kako je to Opći sud naveo u točkama 73. i 74. pobijane presude, sporna odluka predstavlja pojedinačnu mjeru koja na nju nepovoljno utječe, u smislu članka 41. stavka 2. Povelje, jer se njome odbija zahtjev za pomoć te, posljedično, utvrđuje i da nije došlo do uznemirivanja.
- 56 Kao treće, valja pojasniti da se, u okviru postupka poput onog o kojem je riječ, navodna žrtva uznemirivanja može na osnovi načela dobre uprave pozivati na pravo na saslušanje. Naime, članak 41. Povelje, naslovljen „Pravo na dobru upravu”, u svojem stavku 1. predviđa da svatko ima pravo da institucije, tijela, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuju nepristrano, pravično i u razumnom roku.
- 57 Osim toga, članak 41. u svojem stavku 2. navodi da pravo na dobru upravu osobito uključuje pravo svake osobe na saslušanje prije poduzimanja bilo kakve pojedinačne mjere koja bi na nju mogla nepovoljno utjecati, pravo svake osobe na pristup svojem spisu, uz poštovanje zakonitih interesa povjerljivosti te profesionalne i poslovne tajne kao i obvezu uprave da obrazloži svoje odluke.
- 58 Konkretno, pravo na saslušanje jamči svakoj osobi mogućnost da na smislen i učinkovit način iznese svoje mišljenje u upravnom postupku i prije donošenja bilo koje odluke koja bi mogla nepovoljno utjecati na njezine interese (vidjeti presudu od 4. travnja 2019., OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, t. 53.).
- 59 Stoga je na Sudu da provjeri je li Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točkama 82. do 87. presudio da pravo na saslušanje ne podrazumijeva obvezu da se žaliteljici prosljede zapisnici o saslušanju svjedoka prije donošenja sporne odluke. U tom je pogledu Opći sud smatrao da, radi osiguravanja učinkovite provedbe zabrane svakog oblika uznemirivanja na radnom mjestu, uprava načelno može predvidjeti mogućnost da se svjedocima, koji prihvate dati svoje iskaze o spornim činjenicama u slučaju navodnog uznemirivanja, zajamči povjerljivost njihovih iskaza, kako u odnosu na navodnog počinitelja uznemirivanja tako i u odnosu na navodnu žrtvu.

- 60 Sud je već smatrao da, u okviru spora o uznemirivanju koji uključuje europske dužnosnike, osoba koja je podnijela pritužbu za uznemirivanje upravi za osoblje ima pravo, kako bi mogla učinkovito iznijeti svoja očitovanja dotičnoj instituciji, prije nego što ona donese svoju odluku, da joj se dostavi barem sažetak izjava osobe optužene za uznemirivanje i različitih saslušanih svjedoka tijekom istrage, pri čemu joj se taj sažetak, po potrebi, treba dostaviti uz poštovanje načela zaštite povjerljivosti. Sud je naveo da je tomu tako s obzirom na to da su te izjave korištene u izvješću podnesenom tijelu koje je donijelo odluku da ne uvaži pritužbu, i koje je sadržavalo preporuke na kojima je to tijelo temeljilo svoju odluku o odbijanju pritužbe (vidjeti, u tom smislu, presudu od 4. travnja 2019., OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, t. 57.).
- 61 U ovom slučaju iz točaka 80. i 89. pobijane presude proizlazi da je tijelo nadležno za sklapanje ugovora raspolagalo, u svrhu odlučivanja o zahtjevu za pomoć, ne samo mišljenjem Savjetodavnog odbora nego i zapisnicima o saslušanju svjedoka, koji su mu dali cjelovit i iscrpan uvid u točne činjenice kao i u način na koji su te činjenice doživjeli različiti članovi osoblja predmetnog odjela.
- 62 Kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 62. svojeg mišljenja, s obzirom na to da je tijelo nadležno za sklapanje ugovora uzelo u obzir zapisnike o saslušanju radi donošenja sporne odluke, bilo je važno da se žaliteljica o njima može očitovati. Prema tome, žaliteljica je imala pravo, kako bi mogla valjano podnijeti svoja očitovanja, da joj se dostavi barem sažetak mišljenja Savjetodavnog odbora i zapisnika o saslušanju svjedoka s obzirom na to da je tijelo nadležno za sklapanje ugovora zasnovalo svoju odluku na tim dokumentima.
- 63 Međutim, dostava navedenih dokumenata morala je biti učinjena uz poštovanje legitimnih interesa povjerljivosti koji se moraju odvagati s pravom na saslušanje (vidjeti u tom smislu presudu od 4. travnja 2019., OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, t. 57.).
- 64 Opći je sud u točki 83. pobijane presude ocijenio da uprava može predvidjeti mogućnost da svjedocima saslušanim u okviru istrage zajamči povjerljivost njihovih svjedočenja.
- 65 Međutim, ta sloboda koja se daje upravi nije nužno nespojiva s poštovanjem prava na saslušanje osobe koja je prijavila uznemirivanje.
- 66 Naime, kako bi zajamčio povjerljivost iskaza svjedoka i ostvarenje ciljeva koje ona štiti, osiguravajući istovremeno da tužitelj bude djelotvorno saslušan prije donošenja odluke o njegovom prigovoru, moguće je, kako to ističe nezavisni odvjetnik u točki 71. svojeg mišljenja, pribjeći određenim tehnikama poput anonimizacije, odnosno otkrivanju bitnog sadržaja svjedočenja u obliku sažetka ili pak skrivanjem određenih dijelova sadržaja tih svjedočenja (vidjeti u tom smislu presudu od 4. travnja 2019., OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, t. 59.).
- 67 Međutim, Opći je sud smatrao da tijelo nadležno za sklapanje ugovora nije povrijedilo pravo na saslušanje žaliteljice time što joj je odbilo proslijediti zapisnike o saslušanju svjedoka prije donošenja sporne odluke a da nije razmotrilo je li moguće pomiriti poštovanje legitimnih interesa povjerljivosti s tim pravom.
- 68 Usto valja naglasiti da su tehnike poput onih navedenih u točki 66. ove presude upravo bile korištene tijekom postupka pred Općim sudom, koji je naložio Parlamentu da dostavi anonimiziranu verziju predmetnih zapisnika, čiji su dijelovi bili sakriveni.
- 69 Prema tome, kako je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 76. svojeg mišljenja, Opći je sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer nije utvrdio da je činjenica da žaliteljici nisu proslijeđeni barem anonimizirani sažeci izjava različitih svjedoka te da ona u pogledu toga nije mogla biti saslušana, tako da joj nije omogućeno da valjano iznese svoja očitovanja o sadržaju tih izjava prije nego što je glavni direktor za osoblje donio spornu odluku koja je na nju nepovoljno utjecala, protivno zahtjevima iz članka 41. Povelje.

70 Iz svega prethodno navedenog slijedi da valja prihvatiti prvi žalbeni razlog i na toj osnovi u cijelosti ukinuti pobijanu presudu, pri čemu nije potrebno odlučiti o drugim žaliteljičnim argumentima istaknutima u okviru tog razloga kao ni o drugim žalbenim razlozima.

Tužba pred Općim sudom

71 U skladu s drugom rečenicom članka 61. prvog stavka Statuta Suda Europske unije, Sud u slučaju ukidanja odluke Općeg suda može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta.

72 Valja pak istaknuti da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da povreda prava na obranu, osobito prava na saslušanje, uključuje poništenje odluke donesene nakon upravnog postupka u pitanju samo ako bi, u nedostatku te nepravilnosti, taj postupak mogao imati drukčiji ishod (presude od 10. rujna 2013., G. i R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, t. 38., i od 4. travnja 2019., OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, t. 76.).

73 U ovom slučaju, kao što to proizlazi iz točke 69. ove presude, žaliteljici protivno članku 41. Povelje nisu prosljeđeni zapisnici o saslušanju svjedoka ili barem anonimizirani sažeci izjava različitih svjedoka te ona u pogledu toga nije mogla biti saslušana, tako da joj nije omogućeno da valjano iznese svoja očitovanja o sadržaju tih izjava prije nego što je glavni direktor za osoblje donio spornu odluku koja je na nju nepovoljno utjecala. Taj pak propust dostave predstavlja, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 121. do 123. svojeg mišljenja, nepravilnost koja je neizbježno utjecala kako na mišljenje Savjetodavnog odbora tako i na spornu odluku. Naime, da je žaliteljici pružena mogućnost da bude valjano saslušana, ona je mogla uvjeriti glavnog direktora za osoblje da je drukčija ocjena činjenica i različitih elemenata konteksta, presudnih za tu odluku, moguća, i da ih drukčije treba vrednovati.

74 Stoga se ne može isključiti mogućnost da bi odluka glavnog direktora za osoblje povodom žaliteljičinog zahtjeva za pomoć bila pozitivna.

75 Prema tome, spornu odluku valja poništiti.

76 Kad je riječ o zahtjevu za naknadu štete, valja istaknuti da je poništenje sporne odluke primjerena naknada za svaki oblik neimovinske štete koji je žaliteljica mogla pretrpjeti u ovom slučaju.

77 Zahtjev za naknadu štete kojim se traži naknada te neimovinske štete stoga je bespredmetan i postupak povodom tog zahtjeva se obustavlja (vidjeti u tom smislu presudu od 4. travnja 2019., OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, t. 81.).

78 U tim okolnostima žaliteljičin zahtjev za naknadu štete valja odbiti.

Troškovi

79 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad je žalba osnovana i Sud sâm konačno odluči u sporu, Sud odlučuje o troškovima.

80 U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

81 Budući da Parlament u bitnome nije uspio u postupku, valja mu, osim vlastitih, naložiti i snošenje žaliteljičinih troškova, koji su nastali kako u prvostupanjskom tako i u žalbenom postupku, u skladu s njezinim zahtjevom.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Ukida se presuda Općeg suda Europske unije od 29. lipnja 2018., HF/Parlament (T-218/17, EU:T:2018:393).**
2. **Poništava se odluka glavnog direktora za osoblje Europskog parlamenta, djelujućeg u svojstvu tijela nadležnog za sklapanje ugovora o radu te institucije, od 3. lipnja 2016. o odbijanju zahtjeva za pomoć koji je, u smislu članka 24. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije, podnijela osoba HF.**
3. **U preostalom se dijelu tužba odbija.**
4. **Europskom parlamentu nalaže se snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova nastalih osobi HF, koji su nastali kako u prvostupanjskom tako i u žalbenom postupku.**

Potpisi